Fil-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili

(Sede Kostituzzjonali)

IMHALLEF

ONOR. MIRIAM HAYMAN LL.D.

Illum, 15 ta' Mejju, 2023

Rikors nru. 499/2022

Avukat Lara Dimitrijevic noe

Vs

L-Avukat ta' l-Istat et.

Il-Qorti;

Tqies li dan it-tieni diġriet rigwardanti l-istess vertenza trattata fid-diġriet preċedenti tagħha fir-rigward ta' smigħ tax-xhieda tar-rikorrenti Andrea Prudente, ir-rikorrenti on line, u t-talba għas-sfilz tax-xhieda ta' Jay Weeldyer ġie xprunnat mill-fatt li l-ewwel diġriet datat 24 ta' April, 2023, ingħata bla ma din il-Qorti nġabet a konjizzjoni tan-nota ta' sottomissjonijiet ta'l-Avukat ta' l-Istat fir-rigward tat-talba tiegħu li tiġi sfilżata x-xhieda ta' Jay Weeldyer ukoll lix-xhieda tar-rikorrenti Andrea Prudente tixhed bil-proċedura ta' l-Ittra Rogatorja maħsuba taħt il-Kap 443 tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta.

Ikkunsidrat ulterjorment.

Magħdud ma dak lil Qorti ġia kkunsidrat u provdit għalih fl-ewwel diġriet in materja, żżid u terġa ttenni lli bla dubbju ta' xejn l-analiżi legali li għamlu l-intimati fin-nota ta' sottomisjonijiet tagħhom hija korretta. Pero jerġa jiġi ritenut li nonostante lil proċedura introdotta bl-artikolu 199A tal-Kap 12 kienet imbuttata u neċessarja minħabba l-pandemija, din baqgħet u għadha parti mill-kodiċi ritwali nostrali u fiż-żmienjiet mgħaġġla tal-lum fejn sar żvillup straordinarju ta' użu ta' internet, li fil-fatt ċekken id-dinja mil-lat ta' kommunikazzjoni, magħdud man-numri kbir ta' kawzi li jinstemgħu mill-qrati tagħna, li wieħed għandu jħares iżjed lejn proċeduri anqas pedantika li tista' twassal għal konklussjoni ta' vertenza fi żmien aktar ragonevoli. Dan jingħad anke tenut kont tan-natura ta' l-istess proċeduri ukoll b'rispett għar-regoli li jigvernaw kif xhud għandu jiddeponi u jġib ruħu.

Tagħmel referenza għal sentenza riċenti tal-Qorti ta' l-Appell fl-ismijiet **Av.Jos.Sultana noe. et. vs MPM Capital Inv Ltd**.[1] fejn għalkemm il-Qorti kienet qed titkellem fuq id-dritt ta' kontroeżami ta' xhieda offruta permezz ta' affidavit, qalet hekk fir-riġward ta' xhieda li tista' tittieħed *on line*, u dan b'referenza għal artikolu aktar antik ġia eżistenti fil-Kap 12 qabel l-intrduzzjoni ta' l-artikolu 199A, għalhekk qabel ma nħass il-bżonn ta' tali proċeduri minħabba l-pandemija. Ingħad:-

> *" 1. Huwa minnu li għalkemm Mohammad Imad Raouf kien jgħix barra minn Malta, ma setgħetx tintuża l-proċedura tal-ittri rogatorji misjuba fl**Artikolu 622A tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta** biex isir il-kontroeżami tiegħu. Dan sewwasew għaliex dan l-artikolu tal-liġi jgħodd biss għall-każ*

[1] 502/16/1 datata 24/4/2023

ta' affidavit li ma jkunx ġie magħmul f'Malta (ara **Digitech Co. Ltd v. Cogeco s.a.s.**, *Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, 5 ta' Mejju, 2004), mentri fil-kawża tagħna Mohammad Imad Raouf ħalef l-affidavit tiegħu quddiem prokuratriċi legali Maltija.*

*2. Madankollu, ma kien hemm xejn x'iżomm lill-kumpanija appellanti milli titlob li twettaq il-kontroeżami ta' Mohammad Imad Raouf permezz ta' vidjokonferenza, skont kif hemm maħsub fl-***Artikolu 622B tal-Kap. 12 tal-Liġjiiet ta' Malta**. *Anzi, din il-Qorti ttenni, mingħajr ebda tlaqliq, li l-kumpanija appellanti żbaljat ferm meta hija webbset rasha u oġġezzjonat għat-talba tal-mandatarju speċjali tal-atturi biex il-kontroeżami ta' dan ix-xhud isir b'vidjokonferenza. Wara kollox, ladarba fis-seduta tat-30 ta' Jannar, 2019, il-kumpanija appellanti ddikjarat li hija kienet qiegħda taqbel li l-kontroeżami ta' Ayman Raouf isir b'vidjokonferenza, din il-Qorti ma tara l-ebda raġuni għaliex hija ma kellhiex tagħmel l-istess fir-rigward tal-kontroeżami ta' Mohammad Imad Raouf.*

3.Huwa minn ewl id-dinja li matul xandiriet ta' dan it-tip, jistgħu jinqalgħu xi intoppi tekniċi, bħal kif jista' jkun li ġara waqt is-seduta tad-19 ta' Mejju, 2021. Iżda li kieku l-kumpanija appellanti ma ħlietx numru mhux żgħir ta' seduti, hija kien ikollha biżżejjed żmien biex tikkonkludi

lkontroeżami ta' Mohammad Imad Raouf, kemm dwar dak li ntqal flaffidavit tiegħu, u kif ukoll dwar dak li huwa xehed b'mod viva-voce quddiem l-Ewwel Qorti*. Tassew, il-fatt li bejn is-16 ta' Settembru, 2019 (jiġifieri l-jum li fih il-mandatarju speċjali tal-*atturi *talbet li Mohammad Imad Raouf jixhed permezz ta' vidjokonferenza) u s-7 ta' Ottubru, 2020 (jiġifieri l-jum li fih l-Ewwel Qorti laqgħet din it-*talba *tal-mandatarju speċjali tal-*atturi*), inħlew xejn inqas minn ħames seduti, ma huwa tort ta' ħadd ħlief tal-kumpanija appellanti, għaliex kienet hi li baqgħet toġġezzjona li twettaq il-kontroeżami ta' Mohammad Imad Raouf b'dan il-*mod.

4.Lanqas huwa siewi l-argument tal-kumpanija appellanti li hija ma setgħetx twettaq il-kontroeżami ta' Mohammad Imad Raouf minħabba li meta xehed viva-voce quddiem *l-Ewwel Qorti, ix-xhieda tiegħu kienet* ġiet *sospiża għal darbtejn fuq xulxin. Il-*kumpanija appellanti ma kienx imissha *ħliet ħames seduti* wara li *l-attriċi nomine għalqet il-provi tagħha. Li kieku* hija tassew kellha r-rieda li twettaq *il-kontroeżami ta' Mohammad Imad Raouf, hija kienet taħtaf l-*opportunità *u taqbad* twettaq *il-kontroeżami tiegħu b'vidjokonferenza skont l-***Artikolu 622B tal-Kap. 12 tal-*Liġjiiet ta'* Malta***. B'hekk hija kien ikollha biżżejjed żmien biex tikkonkludi lkontroeżami ta' Mohammad Imad Raouf qabel huwa miet.*

5.Fuq kollox, il-Qorti ssib li r-raġunijiet wara l-oġġezzjoni tal-kumpanija appellanti ma kinux siewja għaliex, kif rajna, it-teħid ta' xhieda permezz ta' vidjokonferenza huwa maħsub fil-liġi. Minbarra dan, illum il-ġurnata it-teknoloġija tippermetti li d-dokumenti jiġu scanned u murija fuq skrin anke fil-waqt li tkun għaddejja x-xandira b'vidjokonferenza, u għalhekk, il-fatt waħdu li l-affidavit ta' Mohammad Imad Raouf kien wieħed voluminuż u kellu mehmuża miegħu numru ta' dokumenti, ma kien sejjer ikun tal-ebda xkiel biex il-kumpanija appellanti twettaq il-kontroeżami. *(enfasi ta' din il-Qorti)."*

Bla dubbju ikun aktar desiderabbli lil Qorti tisma' u tara hi *de viso* xhieda jixhdu quddiema. Dan mhux dejjem huwa possibbli speċjalment tenut kont tad-distanzi kif fil-kaz odjern. Illi kif anke ribattut mill-Qorti ta' l-Appell is-smigħ *on line* ta' xhieda huwa maħsub fil-liġi u allura permess, dan dejjem taħt dawk id-direzzjonijiet tal-Qorti li qed tmexxi tali smigħ.

Oltre dak li ġia ngħad fid-diġriet preċedenti, il-Qorti terġa żżid illi r-rikorrenti trid tassigura lil Qorti li hi ma tkunx soġġetta għal ebda influenza waqt id-deposizzjoni tagħha *on line*. Anżi li tkun totalment waħida meta tkun qed toffri l-istess xhieda. Jekk il-Qorti ma tkunx konvinta minn dan,

jew jinqalgħu ntoppi li jinduċċu suspett lix-xhieda qed tiġi nfluenżata, l-istess tiġi sospiża u l-Qorti tieħu d-debita provedimenti.

Onor.Imħallef Dr.Miriam Hayman LL.D.

Dep.Reg. Maraya Aquilina